

Arthur Conan Doyle

MANOR PLACEN JOUKKOMURHA

ja muita merkillisiä tutkielmia
tosielämän rikoksista

Manor Placen joukkomurha

Arthur Conan Doyle

MANOR PLACEN JOUKKOMURHA

**ja muita merkillisiä tutkielmia
tosielämän rikoksista**

toim. & suom. M. Luova

Luovaja
Hamina 2024

© M. Luova

Luovaja 2024

ISBN 978-952-65268-3-6

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

SISÄLLYS

M. Luova: <i>Saatteeksi</i>	7
<i>Manor Placen joukkomurha</i>	13
<i>George Vincent Parkerin rakkausjuttu</i>	33
<i>Rouva Emsleyn kyseenalainen tapaus</i>	55
<i>Tositarina Flowery Landin murhenäytelmästä</i>	73
<i>Alkuperäiset julkaisutiedot</i>	91

SAATTEEKSI

Alkuvuodesta 1901 The Strand -lehdessä ilmestyi kolme Arthur Conan Doyle'n artikkelia, joissa hän esitteli brittien mieliä kuohuttaneita henkirikoksia 1860-luvulta. Alun perin sarjan oli määrä olla 12-osainen, mutta Doyle totesi tosielämän rikoksiin syventymisen olevan rankempaa kuin hän oli ennakoinutkaan. The Strandia kesken jäänyt sarja ei kuitenkaan lopulta haitannut, sillä Doylella oli tarjota korvaukseksi jotain vielä parempaa, pitkän tauon jälkeen upouusi Sherlock Holmes -tarina *Baskervillen koira*.

Strange Studies from Life -otsikon alla ilmestyneet artikkelit ovat tänä päivänä yllättävän ajankohdaisia. Ne eivät muodoltaan eroa juuri lainkaan 2000-luvun true crime -buumin podcastien, dokumenttielokuvien ja kirjojen tulvasta. Doyle esittelee tarinamaisesti kunkin tapauksen – tapahtumat, epäillyt, motiivit. Sävy on jossain määrin sensationalistinen, vaikkei raaoilla yksityiskohdilla mässäilläkään nykyiseen (ja itse asiassa myös silloiseen) tapaan. Tekstien kertoja pysyttelee etäisenä muttei puolueettomana. Hän kauhistelee, hämmästelee ja paheksuu. Kovin moralisoiva hän ei ole, vaikka sellaisenkin tiedetään Doylelta onnistuneen.

Sen sijaan Doyle ottaa artikkeleissaan voimakkaasta kantaa. Erityisesti hän problematisoi kuolemantuomiota, josta pääsemiseen meni Britanniassa pitkä aika. Jo 1830-luvulla oli lakkautettu mestattujen ruumiiden roikottaminen ketjuissa kaiken yleisön töllisteltävänä. Doylen käsittelemien rikosten aikaa 1860-luvulla heräsi laajempi keskustelu kuolemantuomiosta, ja tuolloin vähennettiin sellaisten rikosten määrää, joista sen saattoi saada. Enää henkensä voi menettää, kun syyllistyi murhaa, valtiopetokseen, vakoiluun, väkivaltaiseen merirosvouteen tai tuhopolttoon kuninkaallisella telakalla. Vuonna 1866 julkiset teloitukset päätettiin lakkauttaa. Lopullisesti kuolemanrangaistuksesta luopuminen oli pitkä prosessi – se toteutui vasta 1960-luvun puolivälissä. 13.8.1964 Gwynne Evans ja Peter Allen hirtettiin John Westin murhasta tuomittuina.

Doylen kiinnostus rikollisuuteen oli syvässä, onhan hänen laajan tuotantonsa tunnetuin ja aikaa parhaiten kestänyt osuus nimenomaan rikostarinoita. Margalit Fox, joka on kirjoittanut Doylen osallistumisesta todellisten rikosten selvittelyyn, on maininnut Doylella olleen laaja kokoelma kirjallisuutta, jota nykyään markkinoitaisiin true crimen nimellä. Vaikka true crime mielletään helposti nykyajan trendiksi, on kyseessä paljon vanhempi ilmiö. Ihmiset ovat aina olleet kiinnostuneita rikoksista ja naut-

tineet pöyristyä mitä kauheimmista teoista – kunhan ne eivät satu omalle kohdalle. Kiinnostusta rikoksiin ja rikollisiin perustellaan moninaisin tavoin, mutta ehta tirkistelynhalu ja tyrmistynyt päivittely muiden kärsimyksellä lienevät kuitenkin monelle se tärkein juurisyy.

Sama turvallinen järkytyksen kaipuu motivoi jo 1500-luvun arkkiveisujen ja balladien kirjoittajia, jotka etenkin läntisessä Euroopassa kirjoittivat laulun muodossa muistiin murhia, onnettomuuksia ja muita tragedioita. Nykymuotoisen true crimen selvimmät esimuodot ovat peräisin 1600-luvun Britanniasta, jossa rikoksia saatettiin kuvata tarkasti pamphletteina ja muina pienpainatteina ilmestyneissä julkaisuissa. Virallinen syy kauheuksissa piehtarointiin oli osoittaa Jumalan armon rajat; rikokseen syyllistynyt saattoi ylittää ne ja seuraamukset olivat kaa-meat. Varhaisena esimerkkinä mainitaan usein John Reynoldsin sarja *The Triumphs of Gods Revenge Against the Crying & Execrable Sinne of Willful, & Premeditated Murther* (1621–1635). Eräs brittiläisen true crimen kestoilmiöistä oli The Newgate Calendar. Alun perin teloitusaikataluna ilmestynyt nimike muuttui sittemmin monenlaisten rikollisten pienoiselämäkertojen julkaisukanavaksi. Laajalti luettu julkaisu ilmestyi 1600-luvun lopulta 1840-luvulle asti.

Kuten sanottua, jokainen Doylen käsittelemä tapaus on henkirikos. Hän on muokannut yksityiskohtia jonkin verran, esimerkiksi henkilöiden nimet on saatettu vaihtaa. Silti tapaukset ovat olleet lukijoille varmasti tunnistettavissa aikanaan.

Manor Placen joukkomurha kertoo vuoden 1860 tapahtumista, jotka johtivat 25-vuotiaan William Godfrey Youngmanin kuolemantuomioon. Henkilöt esiintyvät Doylen selonteossa omilla nimillään.

George Vincent Pakerin rakkausjutun taustalla on George Victor Townleyn ja Elizabeth Goodwinin onneton suhde, joka päättyi jälkimmäisen kuolemaan elokuussa 1863. Doyle viittaa tapauksen jälkipyykkiin, jossa kuolemantuomio peruttiin teknisen virheen vuoksi, mutta sen sijaan hän ei kerro murhamiehen lopullista kohtaloa. Puolitoista vuotta murhan jälkeen, helmikuussa 1865, Townley poistuessaan jumalanpalveluksesta heittäytyi vankilan keskushallin kaiteen yli. Seitsemän metrin pudotus teki tehtävänsä.

Rouva Emsleyn kyseenalaisessa tapauksessa Doyle esittää kriittisimmät äänenpainonsa kuolemantuomiota kohtaan. Elokussa 1860 tapahtuneesta henkirikoksesta tuomittiin monen mielestä sopivin tekijä, ei välttämättä todellinen. Kertomuksen henkilönnimissä on vain pieniä muutoksia. James Mullinsista on tullut George ja Walter Emmistä John Emms. Rikoksesta tuomittu vakuutti loppuun asti syyttömyyttään, mihin Doyle suhtautuu epäillen,

”Rikoshistoriaa tutkiva huomaa tapauksia luokitellessaan, että kaksi syytä, jotka todennäköisimmin saavat ihmisen syylistymään murhaan, ovat rahanhimo ja rakkaudessa pettyneen katkeruudesta mustunut mieli.”

Alkuvuodesta 1901 The Strand -lehdessä ilmestyi kolme Arthur Conan Doylen artikkelia, joissa hän esitteli brittien mieliä kuohuttaneita henkirikoksia 1860-luvulta. Strange Studies from Life -otsikon alla ilmestyneet artikkelit ovat tänäkin päivänä ajankohtaisia. Ne ovat 2000-luvun true crime -buumin kirjojen, podcastien ja dokumenttielokuvien varhaisia edeltäjiä, joissa ei vain esitellä rikoksia vaan myös otetaan kantaa, esimerkiksi kuolemanrangaistusta vastaan. Tähän kokoelmaan sisältyy myös Doylen varhaisempi kuvaus vuonna 1863 tapahtuneesta laivakapinasta.

Rikoskirjallisuuteen jätkensä Sherlock Holmesilla jättänyt Sir Arthur Conan Doyle (1859–1930) oli monipuolinen kirjailija ja aktiivinen yhteiskunnallinen keskustelija, jonka ei-fiktiivistä tuotantoa on käännetty suomeksi vain vähän. Aiemmin suomentamaton Manor Placen joukkomurha laajentaa näin ollen hänen kirjailijakuvaansa suomalaisten lukijoiden silmissä oleellisesti.

Luovaja

ISBN 978-952-65268-3-6

30.16